



مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه

بسمه تعالی

امتحانات پایان سال - خرداد ۱۳۸۹

پاسفنامه مدارس قم

معاونت آموزش

اداره امتحانات کتبی

پایه :	۱	موضوع :	صرف
تاریخ :	۸۹/۳/۱۸	ساعت :	۱۰/۳۰

نام کتاب: صرف ساده، بخش عربی

یک سؤال تشریحی اختیاری است، در صورت پاسخ به همه به سؤال آخر نمره داده نمی‌شود - تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره دارد

تستی:

۱. کدام گزینه صحیح است؟ ج ۲۵۴/۵ (ع: ۳: د: ۳)

- ☐ ا. مصغر رجال: رُجِلَال
☐ ب. مصغر ضارب (جمع ضاربة): ضَوَّيرِبُون
☒ ج. مصغر زلزلة: زُلْزِلَة
☐ د. مصغر اكْلَب: اُكْيَلِب

۲. اِنْ الضمير في قوله تعالى: «إعدلوا هو أقرب للتقوى» يرجع إلى ما تقدم ذكره الف ۲۶۴ (ع: ۲: د: ۳)

- ☒ ا. لفظاً
☐ ب. تقدیراً
☐ ج. معنی
☐ د. حکماً

۳. الباء في الجمع على فعائل وشبهه إذا كان الثالث من حروف مفردة مدلاً لازماً ب ۲۰۶ (ع: ۱ و ۲: د: ۳)

- ☐ ا. تحذف تخفيفاً
☐ ب. لا تتغير
☐ ج. تقلب همزة
☐ د. تقلب واواً

۴. الألف المقصورة تفيد التأنيث الحقيقي في الف ۲۳۱ (ع: ۳: د: ۳)

- ☒ ا. الصفة التي على «فعلان» وأفعال التفضيل
☐ ب. الصفة التي على «فعلان» والصفة المشبهة التي على «أفعل»
☐ ج. أفعال التفضيل والصفة المشبهة التي على «أفعل»
☐ د. الصفة المشبهة التي على «أفعل» والصفة التي على «فعلان»

تشریحی:

۱. اصطلاحات «المنقوص» و «شبه الصحيح» را با ذکر مثال تعریف کنید. ب. برای هر کدام از الف ثابتة منقلبه و الحاق و تأنيث

مثال بنید. ۲۰۴-۵ (ع: ۱ و ۳: د: ۳)

- ا. المنقوص: ما ختم بياء ثابتة مكسور ما قبلها كقاضٍ والمنادى.
 وشبه الصحيح: ما ختم بواو أو ياء ساكن ما قبلهما نحو: دُلُوْ وظَبَى.
 ب. ثابتة منقلبه: عصى و فتى. ثابتة تأنيث: عطشى ثابتة الحاق: أرطى.

* إسم المفعول ما دلّ على ما يقع عليه الفعل حدوثاً. ۲۱۶/۵ (ع: ۲ و ۳: د: ۱)

۲. ا. قيد «حدوثاً» چه چیزی را خارج می‌کند؟ ب. اسم مفعول از فعل «ذهب» را صرف کنید.

ا. برای اخراج صفت مشبّه به معنای مفعول است.

ب. مذهب به - مذهب بهما - مذهب بهم - مذهب بها ... مذهب بنا.

۳. اسندهای صحیح و غلط را با ذکر دلیل تعیین کنید.

- ا. الرجال جاء: ج. غلط: عدم تناسب ضمير جاء و الرجال
 ب. البئر إمتلاً: ج. غلط: عود ضمير مذکر از امتلاً به بئر که مؤنث مجازی است.
 ج. الرجال جاءت: ج. صحیح: تناسب ضمير «هى» با «الجماعة» (به اعتبار تأویل جمع مذکر به الجماعة)
 د. المسلمات جاءت: ج. صحیح: تناسب ضمير «هى» با الجماعة (به اعتبار تأویل جمع مؤنث به الجماعة)

۴. مثنی را تعریف کرده و بنویسید چرا کلمات «اثنین» و «بحرین» (اسم کشور) تثنیه نیستند؟ (ع: ۳ د: ۲) ۲۳۶

المثنی ما دلّ علی فردین من أفراد جنسه بزيادة فی آخره.

لأن «اثنین» یأثّه أصلیة. ولا یكون «بحرین» مثنی؛ لأنّه لا یدلّ علی فردین (بحر و بحر)

۵. اسم منسوب را تعریف کرده، کلمات «أسیّد - ألعی - إمرؤ القیس - سنة» را منسوب کنید. (ع: ۳ و ۱ د: ۳ و ۱) ۲۴۹

هو الملحق بآخره یاء مشدّدة لتدلّ علی نسبته إلی المجرد عنها.

أسیّدی - العموی - إمرئی - سنوی.

۶. انواع «ال» تعریف را در جملات زیر مشخص کنید. (ع: ۳ د: ۲) ۲۶۰-۱

أ. كما أرسلنا إلی فرعون رسولاً فعصى فرعون الرسول؛ ب. أفلا ینظرون إلی الإبل کیف خلقت؛ ج. إن الإنسان لفی خسر؛ د. أخاف أن یأكله الذئب.

جواب: أ. الرسول: عهد ذکرى. ب. الإبل: لام حقیقت. ج. الإنسان: لام الاستغراق. د. الذئب: لام تدلّ علی بعض مجهول من الماهیة.

۷. منادی را تعریف کرده، انواع آن را با ذکر مثال نام ببرید. (ع: ۳ و ۱ د: ۲ و ۱) ۲۷۰

المنادی ما وقع بعد أحرف النداء.

انواع: ۱. المنادی المضاف: یا عبدالله. ۲. المفرد المعرفة: یا زید. ۳. النكرة غیر المقصودة: یا رجلاً. ۴. النكرة المقصودة: یا شرطی.

۸. «عَلَمَ بِالْغَلْبَةِ» را با ذکر مثال تعریف کنید. (ع: ۳ و ۱ د: ۱) ۲۵۹

هو ما لم یکن علماً فی أصل الوضع بل صار علماً بغلبة الاستعمال. نحو: ابن عباس - أم البنین - المدینة. (ذکر یک مثال کافی است)

۹. جمع «قلّة» و «کثرة» را با ذکر مثال تعریف کنید. ۲۴۷

جمع التکسیر علی نوعین: ۱. القلة هو ما دلّ علی الثلاثة إلی العشرة مثل أفراس. ۲. الکثرة وهو ما دلّ علی الثلاثة فما فوقها مثل أقاویل.